

دانشکده پزشکی – گروه فیزیولوژی

طرح دوره مربوط به فیزیولوژی تنفس

تعداد واحد: ۰/۶ واحد نظری و ۰/۱ واحد عملی
مدت زمان ارائه درس: یک ترم

نام دوره: فیزیولوژی تنفس
مقطع: علوم پایه

پیش نیاز: فیزیولوژی سلول
مسئول برنامه: معاون آموزشی

اهداف آموزشی:

الف – جلسات نظری:

هدف کلی شماره (۱): مکانیک تنفس ، قابلیت ارتجاعی ریه و قفسه سینه و کار تنفسی

۱. مختصری از آناتومی دستگاه تنفسی را توضیح دهد
۲. مکانیسم دم و بازدم را از نظر مکانیکی بیان کند
۳. قابلیت ارتجاعی ریه ها ، عوامل موثر بر آن و نقش سورفکتانت را توصیف نماید
۴. اجزای مختلف کار تنفسی را بیان نماید

هدف کلی شماره (۲): تهویه ریوی، منحنی جریان حجم و فضای مرده

۱. حجم ها و ظرفیت های ریوی را تعریف کرده و مقادیر نرمال آنها را بیان نماید.
۲. مفهوم FEV_1/FVC را بیان کرده و تغییرات آن را در جریان بیماریهای انسدادی و فیبروزی ریه ها توضیح دهد.
۳. منحنی جریان – حجم را رسم نموده و آن را تفسیر نماید اعمال مجاری هوایی را ذکر نماید.
۴. اعمال مجاری هوایی را ذکر نماید.
۵. فضای مرده آناتومیک و فیزیولوژیک را تعریف نموده و مفهوم تهویه حبابچه ای را بیان کند.

هدف کلی شماره (۳): قوانین گازهای تنفسی و تبادلات آنها

۱. تغییرات فشار هوا و فشار سهمی اکسیژن را از محیط خارج بدن تا حبابچه ها توضیح دهد.
۲. ترکیب و فشار گازهای حبابچه ای و خون وریدی را توصیف نماید.
۳. تبادلات گازی بین حبابچه و خون را در ریه ها شرح دهد.

هدف کلی شماره (۴): نسبت تهویه به جریان خون و انتقال گازهای تنفسی در خون

۱. نسبت تهویه به جریان خون در قسمت های مختلف ریه را توضیح دهد
۲. راههای انتقال اکسیژن در خون را ذکر کرده و اهمیت هموگلوبین را در انتقال اکسیژن توضیح دهد
۳. اثر بور را بیان کرده و منحنی تجزیه اکسیژن هموگلوبین را تفسیر نماید
۴. راههای انتقال دی اکسید کربن در خون را بیان نموده و اثر هالدان را شرح دهد

هدف کلی شماره (۵): تنظیم عصبی و شیمیایی تنفس

۱. مراکز تنفسی بصل النخاع و پل مغزی را شرح دهد
۲. رفلکس های مختلف تنفسی (رفلکس هرینگ برورث- باد شدن ریه ها- خالی شدن ریه ها - عطسه و سرفه) را توضیح دهد
۳. کنترل شیمیایی محیطی و مرکزی را شرح دهد

ب- جلسات عملی:

هدف کلی شماره (۱): اندازه گیری حجمها و ظرفیتهای ریوی (اسپیرومتری)

- در پایان جلسه دانشجو باید بتواند :
- ۱- بتواند اساس کار اسپرومتر موجود در آزمایشگاه را شرح دهد.
  - ۲- حجمها و ظرفیتهای ریوی را تعریف نماید.
  - ۳- با همگروهی های خود آزمایش اسپرومتری را انجام دهد.
  - ۴- روش اندازه گیری حجم باقیمانده را بداند.
  - ۵- از روی منحنی رسم شده حجمها و ظرفیتهای ریوی را تعیین کند.
  - ۶- نتیجه آزمایش را گزارش و تفسیر نماید.
  - ۷- حداقل یک مورد اختلال برای تغییرات هر یک از حجمها و ظرفیتهای ریوی را بداند.
  - ۸- علت صعودی بودن منحنی های رسم شده را بداند.
  - ۹- عوامل فیزیولوژیک موثر در حجمها و ظرفیتهای ریوی را بداند.
  - ۱۰- آزمایش اندازه گیری حداکثر سرعت بازدمی در ثانیه اول را انجام دهد.
  - ۱۱- مقدار نرمال هر یک از پارامترها را بداند.
- ۱- نتیجه آزمایش اندازه گیری حداکثر سرعت بازدمی در ثانیه اول را تفسیر کند.
  - ۲- علت استفاده از آهک سده را در دستگاه بداند.

روش آموزشی

آموزش در کلاسهای نظری به روش سخنرانی و با استفاده از وسایل کمک آموزشی (اسلاید و ویدیو پروژکتور) انجام می گیرد. برای ایجاد انگیزه بیشتر در دانشجویان پرسش و پاسخ نیز انجام می شود. آموزش اصول پایه مطالب در کلاسهای عملی به روش سخنرانی و با استفاده از وسایل کمک آموزشی (اسلاید و ویدیو پروژکتور) انجام می گیرد و سپس به منظور کسب مهارت زیرنظر اساتید آزمایشات انجام و نتایج توضیح و تفسیر می گردد.

شرایط اجرا

امکانات آموزشی

سالن سخنرانی

وسایل و تسهیلات کمک آموزشی

آزمایشگاههای مجهز

آموزش دهندگان

اساتید گروه فیزیولوژی

منابع درسی

فیزیولوژی پزشکی گایتون چاپ سال ۲۰۰۶

فیزیولوژی پزشکی گانونگ چاپ سال ۲۰۰۵

ارزشیابی

نحوه ارزشیابی

ارزشیابی مباحث نظری به صورت آزمون کتبی است. ارزشیابی مهارتها با روش OSPE صورت می گیرد.

مقررات

حداقل نمره قبولی ۱۰

- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس